

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de **AAMBINDER**

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
ERMELO**

06 Thomas met hen

07 Week van het gezin

09 Het huwelijk en de overheid

Het bedroeven van de Geest

ds. C. van Ruitenburg, Tholen

Nog een paar weken en het is Pinksteren. Dan mogen we de uitstorting van de Heilige Geest herdenken. De Geest der genade en der gebeden. Wat is het werk van de Heilige Geest een wonderlijk werk! Maar wat kunnen we de Geest ook bedroeven. Daar gaat het ook over in Efeze 4.

► En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door Welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing.

Efeze 4:30

Op het eerste gezicht staat dit woord zomaar tussen allerlei andere vermaningen in. Maar zou het nu ook niet zo kunnen zijn dat we al die vermaningen moeten lezen in het licht van deze ene? Door liegen en bedriegen, stelen

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE ERMELO

Vanaf 1923 worden er in een oud schoolgebouw in de buurtschap Telgt bij Ermelo weekdiensten belegd door de familie Van Bentum. Nadat meerdere gezinnen van de Gereformeerde Gemeenten zich in Ermelo hebben gevestigd, ontstaat er in 1962 een

afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet. Na ruim een jaar in de oude school in Telgt bijeen te zijn gekomen, worden de kerkdiensten in 1963 verplaatst naar het Hervormd Jeugdgebouw aan de Van Beekweg. In hetzelfde jaar worden de eerste ambtsdragers bevestigd. Op 12 april 1966 wordt de afdeling Ermelo zelfstandig en vijf jaar later betreft men een nieuw kerkgebouw aan het Hanengewei. In 1985 verrijst er op het aangrenzende perceel een nieuwe kerk met 500 zitplaatsen en wordt de oude kerkzaal ingericht als vergaderzaal. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Tot hertoe geholpen'. De gemeente telt 477 belijdende leden en 431 doopleden.

en kwaad blijven, bedroeven we namelijk de Heilige Geest. De Heilige Geest Gods staat er zelfs. Die Geest Gods kunnen we dus bedroeven! Gods Woord zegt op andere plaatsen dat we die Geest ook kunnen uitblussen en tegenstaan. Ja, dat we zelfs tegen de Heilige Geest kunnen zondigen. Natuurlijk is het zo dat de Geest onwederstandelijk werkt, maar vanuit de mens gezien kunnen we Hem belemmeren in Zijn werk. Laten we dan maar bedenken dat Paulus hier schrijft aan mensen die de Heere kennen. Dat hij schrijft aan mensen die het eigendom zijn van Christus, maar die desondanks de Heilige Geest bedroeven.

Het woord bedroeven, zegt kantekening 57, is 'een wijze van spreken waardoor te kennen gegeven wordt dat de Geest Gods, Die in ons woont, door dergelijke zonden, waarvan Hij een afkeer heeft, Zijn vriendelijke werking in ons verduistert, en in plaats van Zijn liefde ons Zijn gramschap laat gevoelen, waaruit ook een bedroefd gemoed rijst in de gelovigen, en de zekerheid hunner zaligheid wordt verduisterd'. O, zondaren uit Efeze zijn door de Heilige Geest in God gaan geloven. Die Geest is in de gemeente komen wonen om er nooit meer weg te gaan. Maar in plaats van dankbaar te zijn voor Zijn werk bedroeven ze Hem! Zijn aanwezigheid wordt blijkbaar niet op prijs gesteld. Zijn werk wordt niet gewaardeerd. Kijk maar naar het tekstgedeelte. In vers 25 lezen we over de leugen. In vers 28 over het stelen. In vers 29 over vuile redenen die uit de mond gaan. We lezen over bitterheid en toornigheid in vers 31. En Paulus zegt daarvan dat, als die dingen onder hen leven, de Heilige Geest geen gemeenschap met hen kan hebben. Er mag niets tussen hen en Hem inzitten.

Op de achtergrond

Straft de Heilige Geest Gods kinderen daar dan voor? Nee, dat niet. Hij doet iets wat veel erger is. Wat dan? Wel, dan trekt Hij Zich terug. Nee, Hij gaat

niet weg. Dat kán ook niet. Waar de Geest Gods komt te wonen, blijft Hij altijd. Maar dan houdt Hij Zich wel op de achtergrond. En weet u wat er dan gebeurt? Wel, dan wordt het zo koud, zo dor en zo ontzettend kil vanbinnen. Dan komt er een tijd van dorheid en magerheid over de ziel, een tijd van geestelijke inzinking. En dat is dan dus door eigen schuld, omdat wij de Heilige Geest hebben bedroefd.

Hoe is het toch mogelijk dat de Heilige Geest wil wonen in mijn verdorven hart!?

Ik heb Hem zo ontzettend vaak bedroefd.

Nu even wat dichterbij. Hoe is dat bij ons, bij u? Mag u ook weten door de Heilige Geest in Christus te zijn ingelijfd, maar is het tegelijk soms ook zo donker, zo kil en dor? Wel, zeg eens, wat is dan de oorzaak daarvan? Als de Heilige Geest Zich in moet houden in de gemeente waar u een plaats mocht ontvangen; wat is daar dan de oorzaak van? Is het niet omdat we de Heilige Geest bedroefd hebben met al onze zonden en boze werken? Bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door Welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing, zegt de tekst. Ja, het werk van de Heilige Geest is heel veelzijdig. Dat is zeker waar. Toch houdt Hij Zich meestal op de achtergrond, want Hij is er altijd op uit om Christus te verheerlijken in zondaarsharten.

In de genoemde tekst wordt ook maar één aspect van Zijn werk genoemd: het verzegelen. Hij heeft het zegel van eigendom erop gezet. Hij zet er een stempel op: hij of zij is van Mij. Hij of zij is Mijn eigendom. Nee, het is waar, dat kunnen de verzegelden vaak zelf niet geloven. Daar kunnen ze vaak niets van bezien. Maar van Gods kant is het wél waar! O, wat is dat verootmoedigend. Gods kinderen moeten daarom ook zo vaak zeggen: wie ben ik toch dat Hij naar mij heeft omgezien? Hoe is het toch mogelijk dat de Heilige Geest wil wonen in mijn verdorven hart!? Ik heb Hem zo ontzettend vaak bedroefd. En desondanks wil Hij op mijn verzondigde leven een stempel zetten! Dat is onbevattelijk en onbegrijpelijk. Dat gaat het verstand ver te boven. Dat is alleen maar te bewonderen. Maar het is ook bemoedigend. Want de Heilige Geest is niet bij Gods kinderen komen wonen omdat het in hun dwaze verdorven hart zo goed toeven is. En Hij heeft Zijn zegel er niet op gezet omdat zij de moeite waard zijn. Maar dat doet Hij nu alleen maar om Christus' wil. Omdat Hij er is komen wonen, mogen Gods kinderen ervan verzekerd zijn dat Hij Zijn werk af zal maken en eeuwig bij hen blijft. Wat een ontzettend groot wonder!

Straks verlost

Het is waar, hoor: de dag van verlossing moet nog komen. Maar op die dag komt de Verlosser Zelf met grote kracht en heerlijkheid. Tót die dag zijn al de Zijnen verzegeld, maar op die dag der dagen zal Christus Zijn eigendomsrecht laten gelden. Wat zal dat zijn, volk van God. Dan is dat volk verlost van de zonden. Dan zijn ze verlost van satan. Verlost van zichzelf. Verlost van dat lichaam der zonde en des doods. Dan staan daar de honderdvierenveertigduizend verzegelden op de berg Sion, samen met het Lam en ze hebben de Naam van de Vader geschreven aan hun voorhoofden.

Zult u daar dan ook bij staan? ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

'Zou ik verhalen van... David?'

Hebreeën
11:32

DAVID

Ja, David is een geloofsheld. Maar alleen door genade! Eigenlijk vormt dit geen tegenstelling. Het geloof kent geen andere roem dan die der genade. 'Het zij verre van mij (zo schrijft Paulus) dat ik zou roemen anders dan in het kruis van de Heere Jezus Christus'. Doch wij maken vaak zulke verkeerde bevattingen van Gods werk en het leven van Zijn volk. Helden zijn voor ons groten, mannen van naam. Helden des geloofs zijn echter kleinen in zichzelf, gans verlorenen en ellendigen. Hoe duidelijk kwam dat ook uit bij David. Nee, niet tot zijn eer, maar om Gods genade over hem te groter te doen zijn; niet om de zonde goed te keuren, want God haat en straft de zonde, ook in de Zijnen. En David heeft de bittere vrucht van zijn ongerechtigheden moeten dragen.

Niet alleen verkeerde Davids ziel in droevige verberging Gods gedurende de tijd dat hij niet kwam tot het hartelijk bekennen van zijn ongerechtigheid met Bathséba, nee, de Heere betoonde in ware kastijding, nadat het kwaad vergeven was, dat Hij de zonde niet ongestraft laat. Het zwaard is van Davids huis verwekt, zodat zijn vrouwen door anderen genomen zijn. En wie beschrijft Davids smart over de dwaze, Gods soevereiniteit en liefde krenkende telling van het volk. In de hand des Heeren is hij gevallen. De slaande engel, die Israël met de vreselijke pestilentie sloeg, deed de koning ervaren hoe smartelijk het is tegen

- God te zondigen. ‘Zie, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis’, zo riep David in diepe vernedering uit.

Voorwaar, de Heere stapt over de zonde niet heen. Ook niet bij Zijn volk. En moge door het geloof verzoening gevonden worden in de gerechtigheid van Christus, waarin alleen vergeving is, de kastijding doet in diepe wegen ervaren dat God verre is van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht. Daarvan kent ieder van Gods volk wel iets. Mocht dit ons toch gedurig voor ogen staan, opdat wij door Gods genade de zonde haten en vlieden mogen. Welgelukzalig is hij die gedurig vreest. Niettegenstaande in Davids leven verschrikkelijke verlating en vertreding van Gods gebod was, de Heere heeft Zijn knecht echter niet verstoeten. Dan was het met David verloren geweest. Maar de roeping Gods en de genadegiften zijn onberouwelijk. Ja, zelfs is David tot een voorbeeld gesteld voor al de koningen die na hem op de troon zaten. Want David heeft met een volkomen hart God erkend als zijn God.

Salomo’s hart werd geneigd tot de afgoden van zijn vrouwen. Maar David kleefde de Heere aan, om Hem alleen te dienen, en voor Zijn aangezicht oprecht te wandelen. Dát is de grote vrucht van de genade in David. In gedurige oefening des geloofs mocht zijn ziel zich op de Heere verlaten. Slechts enkele trekken uit Davids leven mogen ons dat duidelijk doen inzien. Schijnt de jongste zoon van Isai in vaders huis niet al te zeer geteld te zijn geweest, hij was een moedige held. Een leeuw en een beer heeft hij verslagen, als deze op zijn kudde aanvielen. ♦

► wordt vervolgd

- 1 De doelen van de Dordtse Leerregels
- 2 Noodzaak, functie en eigenheid van het geloof
- 3 Uitverkiezing (DL I)
- 4 De reikwijdte van de verzoening (DL II)
- 5 **Wedergeboorte (DL III/IV)**
- 6 Volharding en zekerheid (DL V)

Dordt zoals je Dordt niet kende

ds. G. Clements, Gouda

Hoofdstuk III/IV is zonder twijfel een hoogtepunt in de Dordtse Leerregels. De remonstranten, bevreesd voor leertucht, waren gaandeweg dichter tegen de gereformeerde standpunten aangekropen. Dat blijkt overduidelijk uit het derde artikel van de Remonstrantie: ‘De mens heeft het zaligmakend geloof niet van zichzelf (...), maar het is nodig dat hij door de Heilige Geest wederom geboren wordt’.

Dr. G.A. van den Brink juicht over het derde artikel van de remonstranten en beweert dat er op het punt van de wedergeboorte geen enkel verschil bestond. ‘De gereformeerden hadden daarop geen kritiek’ (blz. 146). Het tegendeel is waar. De gereformeerden hadden grote kritiek op de wedergeboorteleer van de arminianen. Zij hadden de wedergeboorte omschreven als een ‘zachte aanrading’ (suasio moralis). Het woord ‘suasio’ wil zeggen dat je door de Evangelieprediking geraakt bent. Een kerkganger zei eens: ‘Uw preken moeten mij meer triggeren’. Dat is precies wat de arminianen bedoelden: als je ‘getriggerd’ wordt door een mooie preek ga je vanzelf geloven. ‘Moralis’ wil zeggen dat er een ‘moreel’ beroep op je gedaan wordt om te geloven. De arminianen hielden elke positieve reactie op de preek voor een waar geloof. De Dordtse Leerregels hebben een totaal andere wedergeboorteleer. Zij spreken niet over een zachte

aanrading, maar over een ‘onwederstandelijke vernieuwing’ (persuasio physicalis). Het woord ‘per’ (zoals in per se) wil zeggen: ‘onwederstandelijk’. Het woord ‘physicalis’ wil zeggen dat ‘de Heilige Geest in zekere zin fysiek doordringt tot in de binnenste delen van de mens (DL III/IV.11) Daarom neemt Dordt de hoofdstukken III en IV samen. In hoofdstuk III schenen de ‘slimme’ arminianen nog gereformeerd, maar in hoofdstuk IV komt de aap uit de mouw.

Krachtig en zoet

Volgens Van den Brink merk je eigenlijk niets van de wedergeboorte. Hij schrijft met een moeilijk woord dat de wedergeboorte geen ‘ervaringscategorie’ is (blz. 164). Maar we vinden in de Dordtse Leerregels wel degelijk ervaringswoorden voor de wedergeboorte, zoals ‘krachtig en zoet’. Wat is er zo krachtig en zoet? We moeten daarbij vooral letten op de uitdrukkingen van DL III/IV.12. Ze gaan allemaal over ons boze hart dat

geopend wordt. In de wedergeboorte staan we dus niet op neutraal terrein, maar krijgen we met God te doen. Nergens vind ik 'krachtig en zoet' zo treffend verwoord als bij Wilhelmus à Brakel over de eerste ritselingen van genade: 'Verdoemd te worden doet de haren te berge rijzen van verschrikking; de zaligheid, vergeving van zonden, verzoening en vrede met God, Gods liefde tot hen, en wederom God te kennen, te vrezen, lief te hebben, te gehoorzamen en te verheerlijken, zijn hun zo beminnelijk' (Redelijke Godsdienst I hfdst. 31, par. VIII) Krachtig en zoet!

Vermurwing

Een ander woord dat Dordt gebruikt voor de ervaring van de wedergeboorte is 'vermurwing.' (I.6 en III/IV.11) Dit is een belangrijk woord omdat het door Luther en Calvijn vaak gebruikt wordt. Luther noemt het staan van de zondaar voor Gods heilig aangezicht

'verbrijzelend'. De Lutherkenner dr. J.T. Bakker noemde deze zielverbrijzelende Godskennis en zelfkennis de rode draad in Luthers theologie. Het is de Bijbelse toeleiding tot het geloof in Christus. 'Nadat dus de wet u vernerderd, verschrikt en u totaal verbrijzeld heeft, is haar taak u tot Christus te drijven' (Gal. 3:19).

Calvijn spreekt op gelijke wijze over de verbrijzeling voor Gods rechterstoel. Hij schrijft: 'Door de verbrijzeling moet uw hart gewond zijn, indien ge met de nederigen verhoogd wilt worden' (Inst. III.12). De Dordtse Leerregels gaan in ditzelfde spoor. Dordt noemt de 'vermurwing' de genadige toeleiding tot het geloof in Christus. 'Naar welk besluit Hij de harten der uitverkorenen, hoewel zij hard zijn, genadiglijk vermurwt en buigt ... om te geloven' (DL I.6).

Van den Brink doet zijn uiterste best aan deze orde te ontkomen.

Hij schrijft in een excurs dat het

berouw gelijktijdig opgaat met het geloof in Christus (blz.167-175). Dan zou dus het Evangelie het hart vermurwen. Ongetwijfeld verdiept het Evangelie het berouw. Toch ontbreekt bij Van den Brink het staan van de zondaar voor Gods aangezicht. Zijn opvatting lijkt erg veel op hetgeen Johann Agricola, een felle tegenstander van Luther, beweerde. Hij wilde een Evangelieprediking zonder wet. Berouw is er enkel door het Evangelie.

Ook in onze tijd is dit opnieuw een verzwakking van de prediking. De confessioneel-hervormde prof. H. Berkhof waarschuwde in het midden van de vorige eeuw al voor deze eenzijdigheid. Hij schreef: 'Gemakkelijk komt het tot het preken over genade zonder gericht, vreugde zonder vrees. Wij zullen er over enige tijd duur voor moeten betalen, namelijk als de verving toeslaat'. ♦

► wordt vervolgd

Naar welk besluit
Hij de harten der
uitverkorenen,
hoewel zij hard zijn,
genadiglijk vermurwt
en buigt ... om te
geloven.

(DL I.6)

Thomas met hen

ds. E. Bakker, Veen

Het wonder van de opstanding van Jezus is al weer een week geleden. Door het onmogelijke heen was Zacharia's profetie waar geworden: 'Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden'.

► En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met hen.

Johannes 20:26a

Een opmerkelijke lezer zal zeggen: maar dit is maar een gedeelte van Zacharia's profetie! Ja, dat is zeker waar. Maar ook het eerste gedeelte is al vervuld geworden. Het zwaard moest ontwaken en Gods eigen Zoon, de Herder, slaan. En de schapen, de discipelen, zijn verstrooid geworden. Al bij de gevangenneming van Jezus waren ze weggevlucht. En van de enkele getuigen bij het kruis en bij het graf hebben ze gehoord dat hun Meester gestorven en begraven was. En zo zijn de schapen van de gestorven en begraven Herder, zonder moed en hoop, ja liggend midden in de dood, bij elkaar gekropen in Jeruzalem.

Op zondagmorgen

Wonderlijk en niet te bevatten was de bevinding van Maria Magdalena en de andere vrouwen en van Petrus en Johannes in de vroege ochtend van die zondagmorgen. Gebeurtenissen en getuigenissen buitelden over elkaar heen. Bij sommigen waren de banden al gebroken en mocht het leven uit Hem, Die uit de dood was opgestaan, in hun hart reeds invloeien. Anderen konden het nog niet bevatten en geloven. Maar Hij zal Zijn hand tot de kleinen wenden, ook

► 'Wat zoekt gij den Levende bij de doden?'

op de avond van de opstandingsdag. Ze zijn bijeen als Hij verschijnt en Zich als de Levensvorst aan hen openbaart. Nee, er is geen twijfel mogelijk! Hij toonde hun Zijn doorboorde handen en Zijn doorstoken zijde. Wat is daar een wonderlijke blijdschap in hun ziel ingevloeid! Daar moest de dood wijken voor Hem Die de Weg, de Waarheid en het Leven is! Daar mocht hun oog staren op Hem, Die voor hen de dood was ingegaan en van de dood niet gehouden kon worden.

Thomas, de kleine

Maar ach, Thomas was er niet bij. Hij deelde dus nog niet in die zoete vreugde. Dat hebben de discipelen wel op hem over willen dragen, maar het blijkt dat de ene broeder de andere niet kan verlossen. Dat kan Jezus alleen. Ook tot die kleine, tot deze Thomas, zal Jezus Zijn hand wenden.

Thomas. Zijn naam betekent 'tweeling'. Toch moest hij een week langer als een éénling ellendig omzwerven en een week langer de vreugde van Gods heil missen. Nee, het getuigenis van de anderen kon hem niet overtuigen van de opstanding van Jezus. En hoe diep hij nog in de put zit, blijkt wel als hij zegt: 'Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven' (Joh. 20:25b).

O, dat ongeloof dat kan liggen als een steen op het hart! Maar Jezus zal laten zien dat de steen voor Zijn graf is weggerold en dat Hij waarlijk is opgestaan. Thomas mag ook gaan delen in dezelfde vreugde als de andere discipelen.

Ogen des geloofs

Nu nodigt de goede Herder een verstrooid schaap om zich tot Hem te wenden. Om met handen te tasten en om zo de geloofsogen van Thomas weer te openen voor Hem Die de Opstanding en het Leven is. Dan is daar het moment dat ook bij Thomas de banden van de dood en van het ongeloof mogen breken. En wat een helder geloofsgezicht mag de zwaar-moedige Thomas dan ontvangen. Hoor hem uitroepen: 'Mijn Heere en mijn God' (Joh. 20:28b). Nee, dan is er van ongeloof geen sprake meer. Dan mag Thomas in de geloofsoefening zijn Heere en zijn God omhelzen. Dan ziet Thomas met zijn geloofsoog zaken die hij nog nooit heeft gezien. Hij mag Jezus zien als zijn Heere, als zijn Eigenaar. Daar mag Thomas ervaren een gekochte te zijn. Daar mag Thomas uitroepen: 'Heere, U bent mijn God'. Het is meer dan een belijdenis alleen. Het is een uitroep in verwonderde aanbidding: Heere, U bent in een weg van recht, ja, door middel van Uw betaling nu ook mijn God! Voor Thomas mocht het worden: 'Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord'. ♦

► slot volgt

Week van het gezin

C.S.L. Janse, Ugchelen

Allerlei weken en dagen worden tegenwoordig ergens aan gekoppeld. Zo is het volgende week de Week van het Gezin.

Het is een manier om een bepaalde problematiek onder de aandacht van de mensen brengen. Onze gezinnen hebben die aandacht zeker verdiend. Binnen het gezin groeit immers de nieuwe generatie op die straks in de maatschappij en hopelijk ook in de kerk de plaats van de ouderen gaat innemen. Wat krijgen ze van huis uit mee en wat niet?

Weliswaar kunnen mensen die een moeilijke jeugd hebben gehad, soms toch waardevolle leden van de maatschappij worden, terwijl kinderen die een goede opvoeding kregen aan lager wal raakten. Het is helaas geen zeldzaamheid dat kinderen die in een godvrezend gezin opgroeien totaal met God en godsdienst breken, terwijl het ook voorkomt dat mensen die als volslagen heidenen zijn opgegroeid, door Gods genade tot de Kerk worden toegebracht.

Maar dat ontslaat ouders niet van de plicht om zich in te zetten voor de opvoeding van hun kinderen. Een opvoeding met het oog op de tijd waarin ze leven, maar vooral ook met het oog op de eeuwigheid.

Onmiskkenbaar staat het gezin in onze tijd onder druk. Niet dat het vroeger allemaal zo goed ging. In de gezinnen van de aartsvaders was er ook wel het een en ander aan de hand. Maar in onze tijd spitst de gezinsproblematiek zich onmiskkenbaar toe.

Huwelijk

Een hecht gezin veronderstelt een goed huwelijk. Daar ontbreekt het vaak aan. Veel huwelijken stranden. Dat zet een stempel op het leven van de kinderen. Ze komen in een loyaliteitsconflict tussen beide ouders. Veel kinderen van gescheiden ouders sla-

gen er niet in om zelf een duurzame (huwelijks)relatie aan te gaan. Bovendien worden veel kinderen tegenwoordig buiten huwelijksverband geboren. Vader en moeder vonden een huwelijk niet meer van deze tijd. Ze zagen hun relatie als iets waar je weer gemakkelijk vanaf moet kunnen, wanneer je op elkaar uitgekeken bent of wanneer je verliefd raakt op een ander. Je gaat immers voor je eigen geluk.

De afgelopen decennia heeft ook de overheid bijgedragen aan de devaluatie van het huwelijk. Echtscheiding werd gemakkelijker, alternatieve relaties werden in allerlei opzichten aan het huwelijk gelijkgesteld.

Die opstelling van de overheid en de gang van zaken in de maatschappij werken ook door in onze kring. Ook al is het huwelijk bevestigd voor Gods aangezicht en weet men dat een mens niet mag scheiden wat God samengevoegd heeft (Matth. 19:6), toch gaat men gemakkelijker uit elkaar dan vorige generaties. Helaas wel.

Opgebroken

Eenoudergezinnen hebben het niet

gemakkelijk. Financieel vaak niet en ook niet in de opvoeding. Maar ook een 'gewoon' gezin staat onder druk. Meer dan vroeger. Zeker als men zijn kinderen, overeenkomstig de doopbelofte, wil opvoeden naar Gods Woord. Op veel terreinen botst dat met wat in deze tijd normaal gevonden wordt. In de maatschappij, in de eigen familie en soms zelfs in de eigen kerkelijke gemeente.

Ook al gaan je kinderen zondags mee naar de kerk, tegelijkertijd kan er bij hen vaak veel mee door. Ook al weten ze nog wel dat dat 'eigenlijk' niet kan. De sociale druk van leeftijdsgenoten is groot en meestal niet positief. De nieuwe media hebben de gezinnen meer dan vroeger opengebrouwen. Met een mobieltje is de wereld binnen handbereik. Je komt gewoon tijd tekort. Maar veelal moet met de Prediker gezegd worden: 'Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid' (Pred. 1:2).

Tweeverdieners

In onze maatschappij is het normaal geworden dat moeders, ook moeders van jonge kinderen, een baan hebben. Als ze een hogere opleiding genoten hebben mag het gezin natuurlijk geen belemmering zijn voor hun carrière. Huisvrouw zijn heeft in onze maatschappij geen status.

Door allerlei fiscale regels worden eenverdieners ongenadig afgestraft. Terecht legt de SGP-fractie in het parlement daar voortdurend de vinger bij. Maar veel helpt dat niet. Heel het overheidsbeleid is erop gericht om vrouwen meer te laten werken. Dat komt ook goed uit wanneer je relatie stukloopt, zo redeneert men. Kinderopvang wordt straks bijna gratis. Het zal duidelijk zijn dat de gezinsstructuur en de gezinsopvoeding daardoor aanzienlijk verzwakken. Het opvoeden van kinderen vraagt liefde en discipline, maar ook veel tijd en aandacht. Natuurlijk moet er voldoende geld binnen komen, maar dat mag niet al het andere opzijschuiven. Opvoeden in de vreze des HEEREN is voor ons een onmogelijke opgave. Wie is tot deze dingen bekwaam? Het is dan ook groot als we door Gods genade met Jozua mogen zeggen: 'Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen!' (Joz. 24:15). ♦

Het gebruik van de genademiddelen

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Ter introductie van de waardevolle uitgave "Het Woord in huis" wil ik graag een vrij onbekend artikel uit de Dordtse Leerregels met u lezen.

Het is het slot van hoofdstuk 3/4, waarin de kernzaak van de wedergeboorte wordt beleden, met daarbij de manier waarop de Heilige Geest dit werkt. Geen belijdenisgeschrift is daarover zo uitvoerig. Gods genade is altijd soeverein, onverplicht en onverdiend. Maar deze vrije genadegift in Christus Jezus wil de Heere middellijk werken. Voor het biddend gebruik van dit middel is de mens geheel verantwoordelijk. Dat wil Dordt jong en oud inscherpen, als laatste artikel van dit hoofdstuk. Niet elk hoofdstuk sluit af met 'amen', maar dit wel. Zo diep zijn de opstellers van deze waarheid overtuigd. Lees het eens aandachtig mee. En laat de plaats van het middel, het Woord dus,

in ons huis hiervan getuigen.

Het natuurlijke leven

Het gaat in de genade zoals in het natuurlijke leven gaat (regel 1-7). Onze Schepper werkt en onderhoudt ons leven. Daarin zijn we geheel afhankelijk van Hem. Wel wil Hij dat we de middelen gebruiken. Voor ons leven gebruiken we levensmiddelen en voor onze genezing gebruiken geneesmiddelen. Op deze manier oefent de Heere Zijn kracht uit. Niemand zal dit ontkennen of verwaarlozen. We weten onze verantwoordelijkheid. Bij de genademiddelen dreigen we anders te denken, en dat wil Dordt nu juist bestrijden. Want bij de werking en versterking van de wedergeboorte

(vanaf regel 7) is het niet anders. De wijze God heeft dat zo bepaald. De apostelen en de predikers na hen verkondigden onbevangen dat God in Zijn genadebedeling vrij is (vanaf regel 14). Want dit is tot eer van Hem en tot verootmoediging van de hoogmoedige mens.

Toch hebben ze niet nagelaten te wijzen op de noodzaak van het gebruik van de middelen. Er worden zelfs drie middelen genoemd, waarbij de eerste de belangrijkste is: 'De heilige vermaningen des Evangelies' (regel 21-22). Het woord 'vermaning' had vroeger een bredere betekenis dan nu. Het wil zeggen: de 'onderwijzingen uit de Schriften', niet alleen waarschuwend, maar ook vertroostend en lokkend. De sacramenten dienen ook tot versterking. Zelfs wordt de handhaving van de tucht genoemd. Alles is er dus op gericht om ons te houden bij het Woord. Dit is altijd de lijn geweest, zeggen onze Dordtse vaders in regel 14 tot 24.

Gods wil

Nu volgt de blijvende verantwoordelijkheid van degenen die (ambtelijk) onderwijs geven en van degenen die dit onderwijs ontvangen. De herders van Dordt zijn scherp in hun bewoordingen. Alleen ontgaat dat ons misschien door het oude Nederlands: 'Het moet verre vandaar zijn dat we ons zouden vermeten om God te verzoeken' (regel 24-30). Dat wil zeggen:

1. *Gelijk ook die almachtige werking*
2. *Gods, waardoor Hij dit ons natuurlijk*
3. *leven voortbrengt en onderhoudt, niet*
4. *uitsluit, maar vereist het gebruik der*
5. *middelen, door welke God naar Zijn*
6. *oneindige wijsheid en goedheid deze*
7. *Zijn kracht heeft willen uitoefenen; alzo*
8. *is het ook dat de voormelde bovenna-*
9. *tuurlijke werking Gods, waardoor Hij*
10. *ons wederbaart, geenszins uitsluit noch*
11. *omstoot het gebruik des Evangelies, het-*
12. *welk de wijze God tot een zaad der*
13. *wedergeboorte en spijze der ziel verordi-*
14. *neerd heeft. Daarom dan, gelijk de*
15. *apostelen en de leraars die hen zijn ge-*
16. *volgd, van deze genade Gods het volk*
17. *godzaliglijk hebben onderricht, Hem ter*
18. *eer, en tot nederdrukking van allen*
19. *hoogmoed des mensen, en ondertussen*
20. *nochtans niet hebben nagelaten, hen*
21. *door heilige vermaningen des Evan-*
22. *gelies te houden onder de oefening des*
23. *Woords, der Sacramenten en kerkelijke*
24. *tucht; alzo moet het ook nu verre van-*
25. *daar zijn, dat diegenen, die anderen in*
26. *de gemeente leren, of die geleerd wor-*
27. *den, zich zouden vermeten God te ver-*
28. *zoeken door het scheiden dier dingen,*
29. *die God naar Zijn welbehagen heeft*
30. *gewild dat te zamen gevoegd zouden blijven.*
31. *Want door de vermaningen*
32. *wordt de genade medegedeeld; en hoe*
33. *vaardiger wij ons ambt doen, des te*
34. *heerlijker vertoont zich ook de weldaad*
35. *Gods, Die in ons werkt, en Zijn werk*
36. *gaat dan allerbest voort. Welken God*
37. *alleen toekomt, zo vanwege de midde-*
38. *len, als vanwege de zaligmakende vrucht*
39. *en kracht daarvan, alle heerlijkheid in*
40. *der eeuwigheid. Amen.*

waag het niet om God te verzoeken door Zijn genade en het gebruik van de middelen van elkaar te scheiden. Wat wordt dit vaak gedaan. In het natuurlijke leven kennen we onze verantwoordelijkheid, maar als het om de genade(werking) gaat, dan komen de uitvluchten, om onze slordigheid en aardgerichtheid toe te dekken. Welnu, zegt Dordt, 'dan verzoek je de Heere'. Als je je been breekt, vraag je God om genezing. Toch moet je ook naar de gipspolikliniek. Doe je dat niet, dan verzoek je de Heere (regel 27 en 28). Dát wil Dordt ons en onze jongeren inscherpen! Er ligt een persoonlijke verantwoordelijkheid voor het biddend gebruik van de genademiddelen, in het lezen van het Woord, in huis, vanaf de kansel en op catechisatie, op Gods dag en daarbuiten. Het is Gods welbehagen dat deze twee samengevoegd blijven: Zijn genade en onze verantwoordelijkheid om de genademiddelen te gebruiken. Want door het onderwijs uit de Schriften werkt de Heere Zijn genade.

Met een toezegging

Vervolgens voegt men er nog wat bij, om ons aan te sporen: 'Hoe vaardiger wij ons ambt doen, des te heerlijker vertoont zich ook de weldaad Gods' (regel 32-35). Dit is niet alleen een taak voor de ambtsdragers. Want het woord 'ambt' had in het oude Nederlands een veel bredere betekenis. Het is dus plicht of taak, van iedere betrokkene, ook van ouders. Sta eens stil bij deze toezegging: in de weg van de trouwe waarneming van de middelen schenkt de Heere Zijn zegen. Terwijl het tegendeel zeker ook waar is. Laat dat ons en onze kinderen van jongs af aan gezegd zijn: het nauwgezet gebruik van het genademiddel is de weg waarin de Heere Zijn (genade) werk toont. Het is Góds werk en het blijft dat. Hem komt alleen de eer toe, voor de genademiddelen die Hij geeft, en voor de vrucht die daaraan verbonden is: de wedergeboorte en het geloof. 'Uw is de kracht en de heerlijkheid', zo eindigt dit (geloofs)artikel met een hartelijk 'amen'. Vindt dit gedeelte van onze belijdenis zijn weerslag in ons hart en huis? ♦

Het huwelijk en de overheid

Deputaatschap DMZ werkgroepjeugdhulp@cbgg.nl

Het huwelijk is een bijzonder geschenk van de Heere.

Gelukkig zijn er veel huwelijken waar liefde woont.

Wat een zegen!

Tegelijk staat het huwelijk onder druk. In onze samenleving is levenslange huwelijksrouw allang niet meer vanzelfsprekend. Maar ook in de christelijke gemeente wordt zichtbaar dat de vorst der duisternis zijn vurige pijlen heeft gericht op het huwelijk en het gezin. De gevolgen van deze huwelijksontwrichting zijn groot. Lange tijd is de overheid van mening geweest dat de keuze om te scheiden een privézaak is, waar de overheid zich niet in moet mengen. Relatietherapie verdween uit het basispakket, en door de overheid bekostigde hulp bij relatieproblemen is een zeldzaamheid geworden.

De laatste tijd zien we meer besef ontstaan dat de maatschappelijke impact van echtscheiding enorm is. Niet alleen christenen maken zich daarover zorgen. Een vorig jaar gehouden onderzoek van onderzoeksbureau Significant laat zien dat er een sterk verband is tussen echtscheiding en de toename van problemen onder jongeren. Ook staatssecretaris Van Ooijen legde daar recent de vinger bij. De prijs die we als samenleving betalen voor de ontwrichting van het huwelijk is hoog.

In een aantal burgerlijke gemeenten leidt dit besef tot initiatieven om 'gezonde relaties' te stimuleren. Veelal zijn het christelijke politici die dit thema op de kaart zetten. Als deputaatschap DMZ zijn we van mening dat het een goede zaak is om deze ontwikkeling vanuit de kerk te stimuleren. We geven u hierbij enkele

suggesties.

- Verschillende burgerlijke gemeenten hebben een 'relatieloket' gevormd of zijn daarmee bezig. Bij dit relatieloket kunnen burgers vragen om hulp en informatie bij problemen in hun relatie en is hulpverlening laagdrempelig en gratis beschikbaar. Kerkelijke gemeenten doen er goed aan om de vorming van zo'n relatieloket te stimuleren. In contacten tussen de kerk en het gemeentebestuur kan daarbij gevraagd worden om ruimte voor Bijbels genormeerde hulpverlening binnen zo'n relatieloket.
- Voorkomen is beter dan genezen. Er zijn heel wat mogelijkheden om preventief aandacht te geven aan gezonde relaties. Zie voor enkele ideeën www.relaties.stichtingdevluchtheuvel.nl Het is belangrijk dat ook in kerken gebruikgemaakt wordt van dit preventieve aanbod.
- In meerdere plaatsen is er een periodiek overleg tussen de overheid en de plaatselijke kerken. Ook dit overleg is een geschikt platform om aandacht te vragen voor de waarde van het huwelijk.

We hopen dat deze suggesties mogen bijdragen aan de versterking van het huwelijk, in de kerk en in de samenleving.

Mocht u als ambtsdrager of gemeentelid in contacten met (lokale) politici hierover vragen of andere suggesties hebben, komen we graag met u in contact. ♦

Een tijdige boodschap

ds. C. Vogelaar, Towaco (VS)

Er liggen drukke weken achter ons. Broeder H. de Leeuw heeft afscheid genomen van Franklin Lakes met de woorden van Psalm 125:2: 'Rondom Jeruzalem zijn bergen; also is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.' Hij laat hier een grote lege plaats achter.

Een week later mocht zijn vader hem bevestigen als herder en leraar van de groeiende gemeente Brant County. De gemeente, die ongeveer vijftig jaar geleden gevormd is, had nog nooit een eigen predikant gehad. 's Avonds deed broeder De Leeuw zijn intrede uit Openbaring 10:11: 'En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren voor vele volken en natiën en talen en koningen'.

Het zal een grote verandering zijn voor het jonge predikantsgezin: vanuit het drukke New Jersey naar het landelijke gebied in Ontario. Zo gaat dat, ook in het kerkelijk leven. We zijn maar voorbijgangers. Maar wat niet voorbijgaat, is: 'Wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan'.

Vondst

Herinneringen komen boven. Mijn vader heeft me destijds in mijn eerste en tweede gemeente mogen bevestigen. Genemuiden was mijn 'eerste liefde.' Zo word je eerste gemeente wel genoemd, en zo is het ook ervaren. Het viel niet mee om Genemuiden na betrekkelijk korte tijd te moeten verlaten. O, dat afscheid nemen, wat is dat vaak moeilijk geweest. Toch gaf de Heere dan wel eens bemoedigend onderwijs. Toen ook, na het aannemen van het beroep van Benthuisen.

Hier staan de brievenbussen langs de kant van de weg. Maar in Genemuiden kwam de post door de deur.

En op zekere dag lag er een briefje op de mat met een gedicht. Het was hartelijk bedoeld, maar het was vooral een boodschap van de overste Leidsman, Wiens weg zo onbegrijpelijk, zo tegen vlees en bloed kan zijn. De laatste regels waren:

*Wat Zijn liefde goed zal keuren
Zal gebeuren
Volg dan zwijgend en geloof.*

Zijn liefde is zo onbevattelijk, zo onveranderlijk en onverdiend. Toch is het liefde die je levensweg bestuurt, die ook in pijnlijke wegen leidt en bewaart. Het is Gods liefde die goedkeurt wat er gebeuren zal. Nee, er stond niet: 'Het is liefde waardoor ik goed zal keuren wat er zal gebeuren'. O, als de Heere dat toch aan Zijn volk zou overlaten, ze zouden zo vaak een andere weg kiezen met veel zonneschijn en rust en zonder veel moeiten. Nee, het gedicht zei: 'Wat Zijn liefde goed zal keuren...'. Dat is de liefde van de goede Herder en getrouwe Leidsman. De profeet spreekt ervan: 'En Ik zal de blinden leiden door den weg dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden die zij niet geweten hebben' (Jes. 42:16).

Volgen

Volgen betekent achteraan komen. Niet de Heere voorschrijven wat er gebeuren moet, maar de teugels uit handen geven. O, wat moeilijk, wat onmogelijk voor ons bestaan.

Wat moeten we toch gedurig overwonnen en ingewonnen worden voor Zijn weg, die soms door diepe wateren loopt. Een weg waarin je eigen bestaan niet mee wil. Zwijgend volgen kan alleen maar als we onder Zijn juk mogen buigen, als we mogen zien 'op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht'.

En als we mogen geloven dat Hij wijs is en getrouw. Hij zal nooit verlaten wat Zijn hand begon.

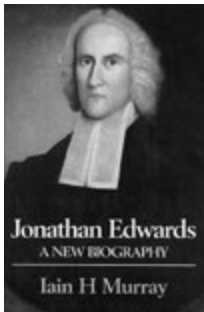
Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het gedaan hebt

Er is veel natuurschoon te bewonderen in dit grote land. Maar wat groot is het als de Heere Zelf een vergezicht geeft en we Hem mogen aanschouwen. 'Hij gaat u voor naar Galiléa, daar zult gij Hem zien'. En tot Petrus zei Hij bij de Zee van Tiberias: 'Volg Mij'. Dat moest voor Petrus genoeg zijn.

Toekomst

Wat de toekomst brengen zal in deze wereld vol spanning en geweld, oorlog en verwoesting, weten we niet. Toch: de Heere regeert! De omstandigheden in de wereld, in de kerken, in uw eigen leven kunnen vrees aanjagen. De vijand heeft het op de ondergang van de woestijnreiziger gemunt. Zullen ze nog omkomen? O, wat een bange vrees kan het hart bezetten. De dichter zegt: 'Vertrouw op Hem, en d' uitkomst zal niet falen'. Er is wel een geschonken geloof voor nodig om daar kracht uit te hebben. De jaren zijn voorbijgevlogen. Hoe lang de reis nog duurt, weten we niet. Het zal alleen maar een eeuwig wonder zijn als we toch behouden mogen aankomen. Een wonder: door Hem bewaard, gered en geleid. 'Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het gedaan hebt'. ♦

Jonathan Edwards
Iain Murray; uitg. Brevier;
583 blz., € 39,90.

In 1987 verscheen de studie "Jonathan Edwards, a new biography" van de hand van Iain Murray, oprichter en redacteur van het tijdschrift "Banner of Truth". De toevoeging dat het om 'een nieuwe biografie' ging, was toen niet overbodig, want over Edwards (1703-1758) waren al veel meer levensbeschrijvingen gepubliceerd. Die van Murray was de zoveelste op rij, maar het was evengoed verblijdend dat die verscheen. Murray was niet tevreden met de Edwards-biografieën die al beschikbaar waren. Met de zijne voegde hij echt veel toe aan alles wat over de Amerikaanse opwekkingsprediker Edwards al bekend was. Nu verschijnt er bij uitgeverij Brevier een Nederlandse vertaling van dat werk. Een vertaling die zeer in een behoefte voorziet. Edwards wordt wereldwijd wel beschouwd als een van de grootste denkers van zijn tijd. Hij was een theoloog van formaat, die

desondanks ook de eenvoudige gemeentelieden wist aan te spreken. Daar zullen weinigen aan twifelen. Wat ook waar was: wie Edwards theologisch niet volgen kon, was heftig tegen hem. Maar, schreef Murray, 'de wereld zal het altijd wel oneens blijven over de christelijke ervaring en de christelijke waarheid'.

In deze Nederlandse versie is een rijtje met 'waarderende woorden' over Edwards opgenomen, geschreven door onder meer Whitefield, Chalmers en Lloyd-Jones. Daar hoeven dus geen waarderende woorden meer aan te worden toegevoegd.

Deze Nederlandse vertaling is van de hand van ing. J. Zeeman uit Urk. Hij had al eerder werk van Edwards vertaald en heeft zich opnieuw ijverig van zijn taak gekweten en secuur werk verricht.

Iain Murray blijkt opnieuw een boeiend en bekwaam verteller te zijn, die veel geestelijke verbondenheid heeft met zijn onderwerp. De theologie van Edwards wordt op een levendige wijze geplaatst in de context van zijn dagelijks leven, zowel in het openbaar als privé, zowel kerkelijk als maatschappelijk.

J. van 't Hul, Lieren

Drieërlei zuchten
ds. G.P. van Nieuw Amerongen;
uitg. De Ramshoorn; 64 blz., € 15,95.

Deze vier preken gaan over teksten uit Romeinen 8 en zijn door onze broeder ds. G.P. van Nieuw Amerongen gehouden in Goes. De eerste preek gaat over vers 18: 'Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden'. In deze preek wordt een geestelijke rekenles verklaard, waaruit blijkt dat de verdrukking van Gods Kerk oneindig overtroffen wordt door de heerlijkheid die de Kerk wacht. De volgende drie

preken gaan over het zuchten van de schepping (vers 22), het zuchten van Gods kinderen (vers 23) en het zuchten van en door de Geest (vers 26).

In deze preken worden praktische lessen gegeven voor het dagelijks leven, met name in de preek over het zuchten van de schepping. De geestelijke werkzaamheden van Gods kinderen worden verklaard, in het geloofsleven, in het gebedsleven en in de geestelijke strijd. Ook wordt de weg tot Christus verklaard.

De preken zijn ordelijk en uitgesproken in

eenvoudige bewoordingen, zodat ze ook voor jonge mensen goed te begrijpen zijn. Er is in de verklaring van de teksten intensief gebruik gemaakt van de kanttekeningen, die rond deze Schriftgedeelten zo rijk van inhoud zijn.

Een kleine opmerking: Op pagina 44 staat de uitdrukking 'in het dodelijk uur', waarin de Middelaar Zich openbaart. Persoonlijk lijkt me die uitdrukking meer gepast bij de beleving van de rechtvaardigmaking, waarin de zondaar wordt afgesneden van zijn leven.

De uitgave is eigentijds vormgegeven. Daardoor heeft het minder de uitstraling van een prekenboek en zal het met name voor jongeren aantrekkelijker zijn om het ter hand te nemen.

Het is onze wens dat de Heere deze preken wil gebruiken om jong en oud de praktijk van het geestelijke zuchten te leren en om gebracht te worden tot de kennis van de volle rijkdom van de Persoon en het werk van Christus, in Wie zoveel is aan te treffen dat we daar nooit in uitgeleerd en over uitgesproken raken.

ds. G. Hoogerland, Kruijningen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Woerden,
ds. W. Harinck te Utrecht.

BEDANKT

voor Berkenwoude,
ds. G. Clements te Gouda;
voor Bodegraven,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
voor Capelle aan den IJssel-West,
ds. A. Schot te Nunspeet;
voor Hoogeveen,
ds. A. Schreuder te Beekbergen;
voor Puttershoek en Vlaardingen,

ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Westkapelle,
ds. G.J.N. Moens te Middelharnis.

VERGADERING PS NOORD-WEST

Op donderdag 25 mei vergadert de Particuliere Synode Noord-West in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Moerkapelle. Aanvang 10.00 uur. Op woensdag 24 mei wordt een bidstond gehouden in deze kerk. In deze dienst (19.30 uur) hoopt ds. P. Mulder, preses van de vorige synode, voor te gaan.

AANGEPASTE KERKDIENTST IN EDE

Op zaterdag 13 mei (15.00 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Ede een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Ds. J.B. Huisman spreekt over 'Jezus en de koninklijke hoveling' (Joh. 4:46-53). Allen – wel of niet met een beperking – welkom. Collecte tijdens de dienst of via Helpende Handen: NL17INGB 0322 4034 64.

Berichten

EVGG ZOEKT SECRETARESSE

Heb jij liefde voor het evangelisatiewerk? Ben je organisatorisch sterk en punctueel? Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten (EVGG) is op zoek naar een secretaresse. Kijk op evgg.nl/secretaresse

HANDREIKING VOOR VAKANTIEBIJBELCLUB

Speciaal voor de vakantiebijbelclub heeft EVGG een themamap uitgebracht. Het thema is: 'Zaaien, groeien en bloeien, op zoek naar vrucht'. In de map staan uitgebreide lessen met onder meer een vertelling, knutselwerkjes en een themalied. Voor de kinderen is een werkboekje gemaakt. Meer informatie op evgg.nl/themamap

ONDERNEMERSAVOND CLASSIS DORDRECHT

Stichting Evangelisatie Vrienden Classis Dordrecht belegt op donderdag 11 mei (19.30 uur) een ondernemersbijeenkomst over klimaat en energie. Locatie: Klimateerservice Holland, Nijverheidsstraat 31, Hardinxveld-G'dam. Spreker is Jaap Dijkgraaf, algemeen directeur van adviesbureau DWA. Ondernemers uit de classis Dordrecht zijn welkom. Graag aanmelden via www.evcdordt.nl

VOORLICHTING CGO

Wilt u vrijblijvend kennismaken met de basis- en/of vervolgcursus van het CGO? Kom naar de open lessen (11, 13 en 16 mei). Zie de website voor data en lestijden. Of schrijf in voor de voorlichtingsavonden van Hbo en Grieks (resp. 24 en 31 mei): www.cgo.nu

VERKOPINGEN

Aagtekerke - Op zaterdag 13 mei (9.00-12.30 uur) wordt in Aagtekerke een plantenmarkt t.b.v. ZGG gehouden. Locatie: kerkplein, Prelaatweg 17.

Boskoop - Op zaterdag 13 mei (9.30-15.00 uur) is er bij de Ichthuskerk in Boskoop (Mendelweg 20) een rommelmarkt.

Emmeloord - Vrouwenvereniging Ora et Labora te Emmeloord houdt op zaterdag 13 mei (9.30-14.00 uur) een verkoping. Locatie: kerkgebouw Reestdal 25.

Ooltgensplaat - Op zaterdag 13 mei (9.00-14.00 uur) is er rommelmarkt in Ooltgensplaat, Van Weelstraat 1. De opbrengst is voor de kerk.

Utrecht - Vrouwenvereniging Pro Ecclesia houdt op zaterdag 13 mei (10.00-14.00 uur) een verkoopdag. Locatie: Nieuwe Westerkerk, Eerste Westerparklaan 19, Utrecht.

ORGELBESPELING GOUDA

Op zaterdag 13 mei (20.00 uur) geeft Wouter van der Wilt een orgelbespeeling (met samenzang) in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda (collecte).

ZANGAVONDEN

Amersfoort - Joriskerk, do. 11 mei, 19.30 uur, zangavond 75 jaar Israël van deputaatschap voor Israël m.m.v. ensemble Parlando en zangvereniging Cantilene, Martien van der Zwan, orgel; leiding ds. A. Schot, spreker rabbijn L.B. van de Kamp; opbrengst voor reformatorisch lesmateriaal in het Hebreeuws; kaartverkoop: dep-israel.nl/jubileumconcert

Goes - Sionkerk, vr. 12 mei, 19.00 uur, zangavond 75 jaar Israël m.m.v. kinderkoren Klein maar Dapper en Jong Asaf, mannenkoor De Lofzang; sprekers dep. L. Joosse en ds. C.J. Meeuse; collecte t.b.v. renovatie woning ds. M.L. Dekker te Nazareth (meeluis-teren: www.gergemgoes.nl/leden/live-meeluis-teren).

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 7 MEI 2023

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 14.30 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 19.00 uur ds. B. Labee; **Amsterdam** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H. van der Heiden; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 15.30 uur stud. J.M. Evers; **Berkenwoude** 9.30 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; **Bodegraven** 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. G. Pater; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Helder** 18.00 uur ds. P. Mulder; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. W. Visscher; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enter** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Ermelo** 14.30 uur (H.D.) ds. G. van Manen; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 14.00 uur stud. A.E. Brijder en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Gorinchem** 10.00 en 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Groningen** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; **Haamstede** 10.00 uur ds. W. Harinck en 18.30 uur ds. H. Brons; **Hardinxveld-Giessendam** 15.00 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Hilversum** 10.00

en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Hoofddorp** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. Schipper; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A.J. de Waard; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Kampen** 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 16.00 uur ds. W. Harinck; **Kapelle-Biezeling** 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 16.30 uur ds. C. Harinck; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld)** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 19.00 uur ds. W.A. Zondag; **Kruiningen** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; **Marknesse** 9.30 en 15.30 uur ds. E. Bakker; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. M. Boersma; **Melissant** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 15.30 uur ds. W. Silfhout; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. C. Harinck, 14.00 uur ds. L. van der Kuijl en 18.30 uur stud. A.E. Brijder; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Oosterland** 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Oostkapelle** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur (Belijdenisdienst) ds. H. Brons; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 15.30 uur ds. P. Mulder; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oude-Tonge** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 15.30 uur ds. M. Blok; **Oudemirdum** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Poederoijen** 9.30 en 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Poortugaal**

16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Puttershoek** 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. A.T. Huijser; **Rhenen** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikerveer** 19.00 uur ds. C. Sonneveld; **Rijssen-Noord** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. L. van der Kuijl en 14.00 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-Alexanderpolder** 18.00 uur stud. J.M. Evers; **Rotterdam-Centrum** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Sliedrecht** 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkernisse** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Sprang-Capelle** 18.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Terneuzen** 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Veenendaal** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Waarde** 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 14.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur ds. M. Karens; **Westzaan** 15.30 uur ds. H. van der Heiden; **Wierden** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Woerden** 10.00 en 15.00 uur stud. J. Janse; **Wolphaartsdijk** 9.30 uur stud. J.C. Kriekaart en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. P. van Ruitenburg en 18.30 uur stud. J. Janse; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 9 MEI 2023

Brakel 19.30 uur ds. P.C. Vlot; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 14.30 uur (bevestigingsdienst ds. H. van der

Heiden) ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur (intrededienst) ds. H. van der Heiden; **Drachten** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Kruiningen** 19.30 uur (Tijdrede) ds. H.J. Agteresch; **Melissant** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Tholen** 19.30 uur (voor de zending) ds. W.J. Karels.

WOENSDAG 10 MEI 2023

Aalburg 19.30 uur (voor de zending) ds. H.J. Agteresch; **Aalst** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Dordrecht** 19.30 uur (bidstond PS Zuid-West) ds. H.A. van Zetten; **Goudswaard** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Leiderdorp** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Lisse** 19.45 uur ds. F. Mulder; **Meeuwen** 19.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Oppendoes** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poortvliet** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Scherpenisse** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Stolwijk** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Terneuzen** 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Woerden**

(locatie: **Petruskerk, Kerkplein** 5 te Woerden) 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Zeist** 19.30 uur ds. D.W. Tuinier.

DONDERDAG 11 MEI 2023

Barneveld-Centrum 14.30 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Bodegraven** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Dirksland** 19.30 uur (voor de zending) ds. J. de Kok; **'s-Gravensande** 19.45 uur ds. J. Schipper; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Kortgene** 19.30 uur ds. A. Schot; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. B.J. van Boven; **Middelburg-Zuid** 14.45 uur (huw.bev.) ds. M. Boersma; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Nunspeet** 15.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Opheusden** 19.30 uur (Israëldienst) ds. W. Silfhout; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Ridderkerk** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Soest** 19.30 uur ds. G.J. Baan; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Werkendam** 15.30 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Westzaan** 19.30 uur ds. J. Beens.

VRIJDAG 12 MEI 2023

Boskoop 15.30 uur (huw.bev.) ds. P.J. de Raaf; **Enter** 13.30 uur (huw.bev.) ds. A.A. Brugge; **Goudswaard** 14.15 uur ds. J. van Rijswijk; **Krabbendijke** 14.00

uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Nijkerk** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oudemirdum** 15.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; **Ridderkerk** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Veen** 15.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Veenendaal** 13.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; **Werkendam** 11.30 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 13 MEI 2023

Ede 15.00 uur (Aangepaste dienst) ds. J.B. Huisman.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 MEI 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.30 (Bijbeluur) en 16.00 evang. H.J. van den Boogaart.

'Hij zeide tot hem: Weid Mijn lammeren'.

Johannes 21:15

Weid, zo luidt het bevel. Weid de jonge schapen. Hier is hemels mandaat om jonge schapen te weiden en te voeden, te laven en te verzorgen. Jezus noemt hen: *Mijn lammeren*. Want ook zij werden Zijn eigendom door koop. Zeker, de prijs is duur betaald. Hij bezit ze als loon op Zijn arbeid. Lammeren zijn jonggeboren schapen. Zeker, er zijn bokken van wie het haar wel schapenwol lijkt, maar zij missen toch het leven van de genade. Daarom eist de herderlijke taak zoveel zorg om het snode van het kostelijke te leren uitsluiten met oordeel van onderscheid. Het weiden sluit in: opvoeden en onderwijzen in de waarheid die naar de godzaligheid is. Het lam moet niet

alleen eten om te leven, maar ook om te groeien. Me dunkt dat in onze dagen de lammerziekte heerst; velen zien er zo kwijnend uit, alsof ze geen voedsel krijgen. Hun moet Christus worden gepredikt en het strenge recht van God. Er moet worden aangedrongen op de doorleving van de verzoening met God en op nog zoveel meer. De opgroeiende lammeren moeten toenemen in geestelijke ervaring, in kennis van de Heere Jezus Christus en Dien gekruisigd. Petrus mag nu de alles overtreffende beminlijkheid van die Jezus voorstellen, spreken van Zijn bloed en gerechtigheid. Liefelijk meegedeelde ervaring van de omgang met Jezus en de Vader door de Heilige Geest is gepast voedsel voor de lammeren. Dáár groeien ze van. Hoe kunnen wij lammeren voeden? Door zelf gevoed te worden. Petrus kreeg een maaltijd vóór zijn opdracht. Door te verkeren met de

DS. I. KIEVIT
(1887-1954)

Heere wordt onze ziel opgewekt om de lammeren te weiden. In de velden van Bethlehem brengen wij hen graag naar de bornput. De paaslucht doorgeurde zijn hart en gaf de klemtoon aan Zijn Woord. Christus is onze Bibliotheek maar ook onze Apotheek. Zonder gemeenschap met Hem kunnen wij de lammeren niet weiden.

Advertenties

Te huur in Heinkensand, Zeeland
4-persoons chalet in de hoek van een park. Ruime, omheinde tuin met veel vogels. Huisdiervrij. Chalet wordt nu opgeknapt. Te huur in juli, augustus, september.
Info? retrochaletje@gmail.com

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

 VAN STAVEREN
Begravenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Te huur: Nieuwe vak. woning in Elspeet.
Ruime gezinswoning voor **2-10 pers.**
Info: www.sluieterhof.nl of bel/app
06-23681692.

Baaij Fresh en VakanZ verzorgen samen

MIDWEEK WINTERBERG

Baaij Fresh verzorgt de catering

**Prijs p.p.
half pension
€ 395,-**

12 tot 16 juni 2023
Boek vandaag nog!
Ga naar vakanz.nl
> Christelijke hotels > Hotel Sauerland

BAAIJ-FRESH

FISH MEALS MEAT CATERING PROEVIJ

VakanZ.nl

Jouw bruidsjurk...
-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar
 www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

Terlouw Parket, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

ANTISEMITISME

Vrouwenochtend

Wij nodigen u van harte uit voor de **vrouwenochtend** in de kerk van de Ger. Gem. **Tricht-Geldermalsen**, Laan van Leeuwenstein 10

D.V. dinsdagmorgen 16 mei

Aanvang 10.00 uur, inloop met koffie en thee vanaf 09.15 uur

Antisemitisme

- **in de Bijbel** - door ds. H.E.P. Fortuijn
- **de impact binnen het Joodse gezin** - door mevr. B. Jacobs-Raskin (echtgenote van opperrabbin Jacobs)

De lezingen worden afgewisseld met **muzikale bijdragen**

Een leerzame en gezellige dag voor moeders en dochters, zussen en vriendinnen of voor uw vereniging.

Na afloop voor iedereen een **gratis lunch**

Graag vooraf aanmelden in verband met catering via:
israelochtend.nl of 0348-489929

RD-ZANG

Zingt u mee?

Psalmzangavond

Samen zingen uit 1773

♪ Tholen | zaterdag 6 mei
♪ Ede | vrijdag 12 mei

 Informatie en aanmelden
rd.nl/samenzangavond

 rd
reformatorisch
dagblad

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

 GEZINSCAMPING
IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

*Begrafenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
Waardenburg 0418 - 652 039
Werkendam 0183 - 701 017
Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

 JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

 VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

Maak gebruik van onze service aan huis.
Prachtige collectie PVC vloeren.
Voor advies, egaliseren, leveren en leggen.
06-19557166 **De Vloerenkoning.nl**

 BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener
of armoede? Stichting kleinsteun.nl
06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge)
maatjes, gastadressen en donateurs!**

 Heijkoop
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

 **Bureau
Mark.**

**Luisteren,
met oog voor elkaar.**

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureaumarck.nl bureaumarck.nl

 Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en béschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053
Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

 kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper 010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

 Stolk Orgels | 1988 35 JAAR 2023

DE SPECIALIST IN:

- DIGITALE ORGELS
- ZAAL- EN KERKORGELS
- HAUPTWERKORGELS
- VERHUUR

NIEUWERKERK A/D IJssel KRABBENDIJK
Vrijheidslaan 55 Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Mededeling Linquenda Domus BV

Linquenda Domus BV heeft een viertal kleinschalige appartementencomplexen in beheer. Het doel is dat senioren uit onze kerkelijke gemeenten op een zelfstandige wijze bij elkaar wonen.

De aandelen van Linquenda Domus BV zijn in handen van Huize Winterdijk. De heer L. Boon heeft na jarenlange betrokkenheid zijn taken overgedragen. Per 1 april jl. is de bestuurder van Huize Winterdijk de heer C. van de Craats ook bestuurder van Linquenda Domus.

Voor mogelijke uitbreiding en het inlossen van bestaande leningen komen we graag in contact met u voor het aangaan van een lening aan Linquenda Domus BV. Geïnteresseerden kunnen een mail sturen aan info@linquendadomus.nl of bellen met 06-54657594.

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid. Een scherpe prijs voor de verkoop op uw eigen vereniging en/of goede doel. 0317-616735 / 06-51564461

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Begrafenisverzorging M. van Hees

078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begravenissen.

Hoeksche Waard en omgeving

vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com
www.begrafenis-hoeksewaard.nl

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

0318-628412

www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

DE APP MET DUIZENDEN CHRISTELIJKE MUZIEKEN VERTELC'D'S

Makkelijker dan een cd-speler

FamilyStream

Luister nu gratis 1 maand mee!

www.familystream.com

Doorlopend ruime collectie: Nieuwe en Gebruikte Orgels op voorraad.

Bezoek onze ruime showroom op afspraak. Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

#werkmetovertuiging

'Als kerkredacteur vind ik het mooi om christenen in Nederland en wereldwijd met elkaar te verbinden'

- Janita

Wij zoeken een Redacteur kerk

Kerk en religie zijn belangrijk voor het RD. Daarom hebben we u of jou nodig! Ga de uitdaging aan om alles op theologisch gebied te volgen en daarover mooie artikelen te schrijven.

Ben je enthousiast geworden en wil je graag meer weten over de functie? Bel of app Arie via 06-53638164.

Kijk voor meer informatie en alle vacatures op werkenbijemg.nl

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelplantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

Acidophilus Plus (NeoLife) - probioticum

* ondersteunt een goede darmwerking

* verhoogt de weerstand tegen ongunstige bacteriën en schimmels

Mei-aanbieding | Kommie 06-34826766

www.naturalhealthproducts.nl

MARIAN HOEDEN Kootwijkerbroek

kerkhoeden, tassen en

kinder beenmode MP Denmark.

Teken bij bkh. in voor 3e druk:
**De onvergetelijke dominee van Urk,
 Uit het leven van ds. E. du Marchie
 van Voorthuysen.** Aanbevolen voor
 alle leeftijden! www.ramshoorn.nl /
 0622780238

Bent u ook op zoek naar mooie
raambekleding? Wij komen vrijblijvend
 bij u thuis adviseren! We nemen naast
 veel kleur en stofstalen ook jarenlange
 ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314
 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

WOONSPECIALIST
 IN: RAAMDECORATIE,
 GORDIJNEN & MEER

ARTE
 DEALER

VERF
&
WONEN

JANSEN

Dorpsstraat 123 - 6741 AD Lunteren
 I www.jansenvoorverfenvonen.nl

De Boekenhoeve onbetwist
 Uw aanbiedingspecialist
 Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

welcura

Unieke begeleiding bij autisme

Kom werken op Baernehof!

We bieden een uitdagende werkplek voor:

Persoonlijk Begeleiders ASS

(Assistent) Woonbegeleiders ASS

Bekijk de vacatures op welcura.nl of neem
 contact op met Geertrui Boot-van Laar
06-23089023 of info@welcura.nl

**Per medio 2023 start Welcura
 met begeleiding op Baernehof in
 Barendrecht!**

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op
welcura.nl of neem contact op met
 Margriet Dekkers-Verkuil via
06 23 08 46 63 of gmdekkers@welcura.nl.

**'Specialist in
 vloertegels,
 wandtegels en
 PVC vloeren'**

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

KROON
 VLOEREN IN STEEN

Op jezelf wonen nog net een stap te ver?

Jongerenhuis "Wallenburg" in Edeveen heeft wegens doorstroming
 weer enkele studio's beschikbaar, zie www.jongerenhuisederveen.nl

De specialist in het milieubewust
 isoleren van uw woning

**PROFIJT
 ISOLATIE**

Energijstraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
 Spouwisolatie
 Dakisolatie
 Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
 Gereformeerde Gemeenten
 Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
 Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers,
 boeken ter recensie en vragen voor de
 rubriek 'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-513597
 E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
 berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
 uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
 van verschijning van De Saambinder in de
 daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten en
 beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
 aan Verloop drukkerij**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
 de week van verschijning aangeleverd te
 zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
 morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
 De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
 (te betalen per 1 april en 1 oktober)
 voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 * afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
 USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
 3340 Culp Rd. Unit 11
 Vineland Stn. ON LOR 2E0
 T 905 562 1331
 E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
 ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
 en advertenties zonder overleg aan te passen,
 in te korten of zonder opgave van reden niet
 te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
 aansprakelijkheid betreffende de inhoud
 van de advertenties en de (recensies van de)
 aangekondigde boeken.

Je levensreis

Je bent op reis. Ook al voelt het misschien helemaal niet zo. Maar iedere stap die je zet, is er één dichter bij de eeuwigheid.

Misschien verloopt je reis voor jouw idee op dit moment wel zonder problemen en ervaar je geen hobbels op de weg. Misschien loop je voor jezelf wel op een onbegrepen weg. Misschien loopt het niet lekker op school, heeft je vriendje of vriendinnetje je in de steek gelaten, is je vader of zusje erg ziek, of is er plotseling iemand binnen jullie familie overleden. De weg die jij moet gaan, is bepaald door de Heere Zelf. De profeet Jesaja zegt: 'Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE' (Jes. 55:8).

Wij zijn zo klein en nietig dat wij de Heere niet altijd kunnen begrijpen. Of er op jouw levensweg nu veel of weinig hobbels zijn, het is nodig dat de Heere in je leven komt, of dat Hij al in je leven is. De Heere brengt geen hobbels op je weg om je daarmee pijn te doen, maar om je heel dicht aan Zijn voeten te brengen, zodat jij Hem in alles nodig hebt. Als je dit gaat beseffen, wordt Zijn Woord je lief. Dan zoek je net als Maria naar het goede deel dat nooit meer van je afgenomen kan worden. Dan mag je schuilen onder Zijn genadige vleugels, hoeveel hobbels er ook op je weg liggen, hoe zwaar de onweersbuien ook zijn.

Hoe ervaar jij je levensweg? Heb je al mogen zien op de overste Leidsman en Voleinder van het geloof? Alles wat je overkomt op je levensweg roept je toe: 'Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven?' (Ezech. 33:11). ♦

Leestip: Jesaja 55:6-11

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Uit:

Het levenslied van Robert

Drie keurig geklede meisjes komen op hun pony de landweg afrijden. Ze herkennen hun neef David en zwaaien naar hem. Even later stellen ze zich lachend voor aan Robert.

'Ik heet Maria', zegt de grootste. Ze heeft prachtige linten aan haar hoed. De tweede vertelt dat ze Charlotte heet. Op haar jurk telt Robert wel twintig knoopjes. Het kleinste meisje heeft grote strikken in het haar. Haar naam klinkt als een liedje: Georgiana. Robert kan geen woord uitbrengen, zoveel ziet hij tegelijk. 'En jij bent zeker ons neefje Robbie?' vraagt Maria en ze aait Robert over zijn hoofd. Robert schudt haar hand van zich af. Hij maakt een lichte buiging, zoals hij het bezoek van mama weleens heeft zien doen.

'Ik heet Robert Murray McCheyne', zegt hij langzaam, met de klemtoon op ieder woord. De meisjes proesten van de lach. Als ze samen het pad naar het landhuis ingaan, lachen ze nog. Ha, nu weet hij wat het woord 'giechel' betekent.

In de wei naast het pad lopen koeien, wat verderop varkens. Tante Clarence komt al naar buiten.

'Welkom op Clarence Cottage!' roept ze met haar hoge stem. Haar kleren zien er ook mooi uit met veel knoopjes en linten. Iemand anders zal de varkens wel voeren, denkt Robert. Of misschien heeft ze ook oude kleren daarvoor.

Ze kust de jongens hartelijk. 'Kom maar gauw verder. Jullie hebben een grote reis achter de rug. Zet de reistas maar in de hal en fris je eerst wat op'.

Ze neemt Robert mee naar de badkamer met veel glimmende kranen en spiegels en kijkt hem verbaasd aan.

'Wat ben je gegroeid, jongen, je heet zeker geen Robbie meer?'

Robert schudt zijn hoofd. 'Al lang niet meer, tante', zegt hij trots.

Na de maaltijd laten de meisjes de dieren zien: koeien, paarden, varkens, kippen en ja, ook een pony. Robert sluit meteen vriendschap met het dier. Stel je voor dat hij erop zou mogen rijden!

vervolgverhaal | M.H. Karels-Meeuse - uitg. Den Hertog

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Onverschillig tegenover zijn zaligheid

Hoe diep moet de ellendekennis zijn? Moet men onverschillig staan tegenover zijn zaligheid?

Erkenning

We kunnen nooit helemaal peilen wat de achtergrond is van de vragen die binnenkomen. Daarom willen we de vragen graag wat 'voorzichtig' beantwoorden. De ellendekennis moet in elk geval zo diep zijn dat men erkent dat in onze Schepper alleen maar gerechtigheid is. Een verloren zondaar gaat het vonnis van zijn veroordeling goedkeuren. Een oude dichter sprak:

*'k Zal dit alleszins (voluit) betuigen,
'k Wil mij onder U wel buigen.
Gij zijt Heerser, ik Uw knecht,
Die Gij onder hebt gelegd.*

*Schoon (hoewel) dat Gij mij
wou verdoemen,
Nog zal ik U billijk (rechtvaardig) noemen,
Want ik mij zulks waardig ken,
Snode (slechte) zondaar als ik ben!*

*'k Zal, en moet, en wil 't ook dragen:
Behaagt het U, 't moet mij ook behagen,
Ik zeg en meen het: Gij doet wel,
Schoon Gij wierp mij in de hel.*

Met grote instemming laten we daarop volgen wat de oefenaar Theodorus Avinck (1740-1782) eens sprak. We citeren uit "Wendt u naar Mij toe", bundel van praktikale verhandelingen over enige Schriftuurteksten (in de hertaling van C. Bregman). In de vierde oefening, over 'de noodzaak van de evangelische verootmoediging voor het komen van een zondaar tot Christus', lezen we: 'De ziel kan zelf weleens tot zo'n hoogte stijgen dat zij vanwege haar onwaardigheid in Gods vrijmacht berust, als het de Heere zou behagen haar alle genade te weigeren. Maar dit heeft dan niets te maken met een onverschillig staan tegenover zijn zaligheid. De mening dat men er onverschillig onder moet zijn of men gezaligd dan wel verdoemd wordt, is de meest vreemde die men ooit kan koesteren. Zo'n onverschilligheid kan

en mag er nooit zijn (...). Het wordt nergens in de Bijbel geëist dat wij tot dat punt vernederd moeten worden. Wij vinden in de Schrift ook daarvan niet één voorbeeld'.

Verootmoediging

Het is verleidelijk om nog veel meer uit deze 'oefening' aan te halen, maar we moeten ons wat beperken. Wellicht kan wat ik uit dit boek citeerde een aansporing zijn om dit goed leesbare boek ter hand te nemen! Avinck spreekt heel uitvoerig over de diepte van de ellendekennis. Als de Bijbel een trap of maat (zeg maar diepte) had genoemd, zou dat een voorwaarde geweest zijn om aan te voldoen. Maar de Heilige Schrift leert ons dat er verschil is. De stokbewaarder uit Handelingen 16 werd 'zeer bevende'. Maar over Lydia de purperverkoopster, die in hetzelfde hoofdstuk getekend wordt, krijgen we een lieflijke wijze van bekering te horen. De ellendekennis of verootmoediging moet zo diep gaan dat ze ons uit onszelf drijft, zodat wij zien en erkennen niets te hebben om voor God te kunnen bestaan. Ze is diep genoeg als ze ertoe leidt dat Christus ons dierbaar, noodzakelijk en gepast wordt. Ze is diep genoeg als de zonden ons bitter zijn en een zware, onhoudbare last. Er is vernedering en verbrijzeling die te ver gaat, meent Avinck. De vernedering die dieper gaat dan terechtkomen aan de voeten van Christus, gaat te ver. Hij noemt in dit verband een naamloze predikant die dikwijls sprak: 'Tot aan de voeten van Christus moeten wij ons vernederen; hoger wil ik niet en lager mag ik niet'. We sluiten af met de wens van Avinck in zijn voorwoord op deze oefeningen: 'Vaarwel lezer, en wees de algenoegzame en zondaren liefhebbende Zaligmaker en Zijn dierbare genade bevolen!' ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.